

szavalata érdf. jutalomra méltó. Birálatok elmondása. Mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. Elnök a gyűlést berekeszti.

IRODALOM.

Az 1848—49-iki Magyar Szabadságharc története című illusztrált munkából most jelent meg a 21. füzet, melyben Gracza György az orosz békealkudozások megkezdését, a szegedi országgyűlés végső napjait s az 1848 augusztus 3-iki debreczeni csatát írja le a nála megszokott elevénységgel. A füzet képei ezek: Világos tájképe 1849-ben. Részlet az 1849. júl. 31-én vívott segesvári csatából. A debreczeni útközet 1849. aug. 2-án.

A Bpesti gyorsíró gyorsírászi szaklapnak 9. száma a következő változat s tartalommal jelent meg: Szieber E. és Medvigy János. (Arczképpel.) — Az írás egységét elfogadó közgyűlés megállapodásai és az elfogadott írásmódok. (Fénykép lenyomat, Markovits kézírása után, 1893. január 31.) — A hivatalos tankönyv approbálva. — A stockholmi nemzetközi gyorsíró-kiállítás. — Mutatványok a szabatos vitairási pályázatokból, fénykép-lenyomat útján. — Ugyanezen pályázat szövegének áttétele vitairásba, diktátum alkalmával alakított rövidítésekkel. — A tavaszi írásverseny alkalmával felolvasott teljes szövegnek vitairási áttétele a gyorsírási felvétel hevében. országgyűlési gyorsíró által használt rövidítésekkel. — Kereskedelmi gyorsírás. — Az ungvári főgimn. gyorsírókör 25 éves jubileuma. — Markovits-ünnepélyek Sopronban, Győrött. — Levelező írásu olvasmány: «Feltámadunk».

A fedőlap tartalma: Kimutatás a gyorsíró-táncszetéről és az 1896/97. évben befolyt és kiadott versenydíjakról. — A tavaszi írásverseny és a szabatos vitairási pályázat eredményénnk részletes ismertetése. — Szerkeszti Bódogh János. Előfizetési ára 2 frt. Szerk. és kiadóhivatal: Bpest VIII. József-körút 69. sz.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Csizsar József. —

1. Számtani kérdés.

Egy hadoszlop utolsó sorában 162 katona állott, minden előbbiben 7-el kevesebb, összesen 1802. Hányan voltak az első sorban és hány sorból állott az oszlop?

2. Földrajzi kérdés.

Mi a neve a pozsegai medencét alkotó azon slavon szigethegységek egyikének, a mely Pakra-Ilova és Orlava között észak-keleti irányban húzódik? Gránit és kristályos pala hegység.

«Kosmos» műintézet nyomása. Budapest, VI., Aradi-utca 8.

3. Történelmi kérdés.

Mansfeld Ernő hadvezér, mely háborúban és mikor vett részt? A fejrhegyi csata után Pfalzba ment s ott kivel egyesülve kit vert meg, mikor és hol?

4. Természetrizai kérdés.

Melyik madár az, a mely 13 cm. hosszú. Kelet Indiában, a malayi szigetsorozatban és a Malukki szigeten él; nyálából építi az ugynevezett chetó v. indiai madárfészket, a mely Chinában kedvelt esemege. Melyik családba tartozik?

5. Vegytani kérdés.

Mi a neve azon szintelen, csaknem iznélküli, jegeces és kellemes szagu pornak, a mely salicylsavnak phenolal és phosphoroxochloridval való hevítésekör áll elő.

6. Képrejtvény.

Szerkesztői telefon.

Ormai L. Pancsova. 1. város, 2. mindazon tárgyakból, melyeket a keresk. iskolában nem tanulnak. 3. A rejtvények igen gyengék. — S. L. A kérezt könyv minden könyvkereskedésben, Budapesten antiquáriusnál kapható. Bolti ára 2 frt volt, de mivel most már nem tankönyv, 1 frtért is kapható. Forduljon Ruzsitska antiquariusához Bpest Muzeum-körút. A másik kérdésre vonatkozólag ajánlhatjuk Endrődi S. Magyar költészet kincsesháza cz. munkáját s Horváth Cyrill tankönyvének irodalmi olvasmányait. Egy magyar szentírás ára 5-6 frt. Legutóbb a Szt.-István társulat adta ki. Esetleg könyvkereskedő útján megszerezhető. — R. L. Sz.-Udvarhely. A kérdéses dolog csak legenda s éppen ezért a két fölirat között a valódiságot megállapítani nem is lehet; az egész csak subjectiv csoda, mint Macbethben a Banquo szellemének látása. — Kvapil J. Pozsony. A szoborfelvétel pompásan sikerült, gratulálunk ügyességéhez. Mivel azonban lapunkban mást közölünk egy felvételt e szoborról, sajnálatlaltal kell mondanunk ennek közléséről. Elteszszük emlékeink közé. Üdvözet. — K. Zs. N.-Kanizsa. Közölni fogjuk. Ha a vizsgák elmúlnak; gondoljon ránk a szünidőben is, minél gyakrabban kopogtat; annál szivesebben látjuk. Üdvözet. Több kérdésre a jövő számban.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26308. sz. alatt
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMARA AJÁNLVÁ

Előfizetési arak:
Egész evre 4 frt.
Fel evre 2 frt.
Negyed evre 1 frt.

SZERKESZTI:
Dr. RUPP KORNEL
Tögyrnastumi tanár.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, IX., Soroksari-utca 31.
KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI., Teréz-körút 23. sz.
KÉZIRATOKAT
nem adunk vissza.

Megjelenik minden vasárnap.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és könyvnyomd. és hírlapkiadó reszv.-társ.

Pünkösdi ünnepén.

(C.) Kinyílt rózsá és édes akácziilat vendége vagy, szép piros pünkösdi napja! Kisietünk a szabadba, mint mikor kedves vendéget várunk s karjaink kitarvák ölelésre; zöld bársony szőnyegre terítünk údra, virágokkal ékesítjük fel magunkat, mert te nemesak a megérett tavaszt hozod magaddal, hanem kedves ajándékot nekünk is: iskolai munkánk végét jelented s be engedsz pillantani a boldog vakáció üdülésébe, örömeibe gyönyörűseibe is.

Odaállasz virágokkal koszoruzott fejjel a mi munkásságunk mesgyéjére, mosolygva, ragyogó szemekkel vársz bennünket, hogy megítéld munkánk becsét, aztán gyümölcsöt, hullámzó vetést, üde forrás frissítő habjait kínál, mint régen az istenek az aurea prima korában, mikor ambrózia és nektár helyett egy tál gyümölcsest s egy kupa forrásvizel beérték az isteni lakomát.

Pedig nem is vagy igazságos; olyan vagy, mint az édes anya, a kinek nincs rossz gyermeke, mert az ő anyai szemében mindenik gyermek egyforma jó, egyforma kedves és szeretetreméltó.

Bár azt hiszszük, hogy te vagy munkánk számon kérője s tartunk attól, hogy igazságos ítéleted gyalró munkánkon nem talál sok elismerésre méltót, virágos fejed nem a Capitolium Juppiterének elégedettségével rázod, hanem jóságos pártfogóként szemel hunysz hibáink előtt és szárnyas énekesidnek khórusa egyaránt zeng az elismerésre és a dorgálásra méltónak.

Sokat emlegettünk már a télen is; kerestük

barátságos világodat, napod fiatalos lángját; akkor bezzeg bátran nézhettünk a napba, de akkor sem sokáig, mert oly rideg tekintetet vetett ránk, hogy megborzongtunk tőle.

Jól is van beosztva, hogy a szegény diákember ép akkor kapja a jól megérdemelt vakációt, a mikor a természet ünnepi köntösében diszeleg, madarak szép éneke meg-megriasztja az erdők komoly csendjét, a jég bilincseiből rég kiszabadult esermély vigan szökdecsel szikláról-sziklára, kedves, csacsogó szavával messziről hívogatja az erdő fáradt, megsomjazott lakóit.

Üdvözlégy szép piros pünkösdi! Oh, vajha mindnyájan nyugodt szívvel fogadhatnánk, mikor emlékeztünkben visszaneztünk a lefolyt munkára s elmondhatnók: megérdemeltük ajándékaidat...

De te ebben is jó vagy, mint az édesanya. Nemcsak mulatságot, enyhülést hozol; de erőt lelkesedést, világosságot is a fáradt léleknek, Lehozod az égből az Isten kegyelmét, megvigasztalod a szomorut, megbátorítod a csüggedőt, lánggra lobbantod a lanyhát, tiszta fényt nyujtasz a tévelygők előtt.

Oh, szükségünk van reád, a te isteni ajándékaidra, hogy jök és nemesek legyünk, hogy lerázhassuk szárnyainkról a port, mely lefelé húz bennünket...

Sóvárgó szívvel vártunk, gyermekded szívvel ölelünk keblünkre: jövel, jövel, teljesítsd meg a mi lelkünket a te égi ajándékaiddal: adj erőt, békét, bölcsességet és szeretetet!

A rétségek fia.

— TRELLER FERENCZ ifjúsági regénye. —

(23)

Fölülről harsogva hallatszott le a trapper hangja. Egyre följebb nyomultak. Mellettük két nyíl a sziklafalba furódott: ez csak növelte sietségüket. Az ösvény cikkk-czakkosan vezetett a magasba. Mikor végre egy szirt mögött fődözetet találtak, lelkendezve állapodtak meg és megtöltötték fegyvereiket. Mialatt a folyót átuszták, minden sietségük és halálfélelmük mellett is szárazon tartották a karabélyokat. A löporos szaru oly pompás munka volt, hogy a legparányibb nedvesség sem hatott be rajta. Mindketten gyakorlatlan kezelték fegyvereiket és csudagyorsan töltötték meg.

— Bátyám? Hol vagy? kiáltá Pál.

— Áldjon meg az Isten, fiam, itt ebben a sziklalyukban, nem tudok kimozdulni! Jöjjetek föl, a levegő tiszta.

Letekintettek; alant egy szál indián sem mutatkozott. Sietve kapaszkodtak fölfelé és két percz mulva, mialatt a trapper hangja kalauzolta őket, egy kis sziklatetőre értek és benézhettek a barlangba, mely a foglyot rejtette magában. A trapper a földön ült és térdein keresztbefektetve egy indiánt szorongatott, nyaka csigolyáján és hátára csapott kezeinel fogva.

— Bátyám!

— Áldjon meg az Isten, gyermekem, ott hevernek a szíjjak, kössétek csak először gúzsba ezt a férget itt.

Némán teljesítették ök ketten a felhívást és megkötözték a vadnak kezét-lábát, ki a trapper vasmarka alatt alig adott magáról életjelt és félre hengerítették.

— Most pedig szabadítsatok meg engem.

Az óriás lábai szíjjakkal voltak megkötözve, egy teste körül erősen összecsavart lasso pedig a sziklafalhoz nyögözte. Pál kése egykettőre elmetszette a lassót és lábain a szíjjakat.

— Így, áldjon meg az ég titeket, fiaim! Ez a féreg éppen akkor szabadította meg kezeimet a köteléktől, hogy emi adjon, mikor benneteket hallottalak. Mikor puskáját kilöve, visszaugrott, vigyázatlanul kezem ügyébe esett, én pedig megszorítottam és rövidesen ártalmatlanná tettem. Hol van Puck, öcsém?

— A rétségen jár.

— Tudtam, hogy eljöttök, fiuk, utána nézni, mi van az öreggel. Ki ez?

— Bill Stone vagyok, öreg ur, kit ön megszabadított a rétségi haramiáktól.

— Ohó, hisz ez a vig puskakövés! Köszön-

töm, uram. Fogadja hálámat, hogy ön nem felejtette el ezt. — A trapper, ki még mindig a földön ült és térde csuklóját dörzsölgette, oly nyugodtan és egykedvűen beszélt, mintha otthon, tanyáján tartózkodnék.

Pál nagy vonásokban adta elő kivonatát annak, mi mindent látott és élt meg a trapper rabságba hurcolása óta.

— Derék fiuk vagytok, úgy cselekedtetek, mint vitéz férfiak. A mint látom, puskám is nálad van, Pál; ennek szivből örülök. — Kiterjesztette kezét és magához vette a fegyvert. — Bezzeg, jó barát ez a vén dörgő itt a pusztában. Nézzetek ki még egyszer, nem mutatkozik-e valaki e vörös férgek közül. Az a néhány vén rokkant, ki hátramaradt, aligha mer hozzánk szemtelenkedni, mindazonáltal nem árt az óvatosság.

Bill a bejárathoz ment és kinézett. Az izgatott Pál bámulattal látta, mily közönyösen vette a trapper ezt a veszélyes helyzetet, melyben forogtak. Az öreg pedig oly tekintetet vetett az ifjura, mely a benső öröm hevétől áradozott és jobbát nyujtá neki, melyet Pál megragadott:

— Áldjon meg az Isten, gyermekem — monda a trapper megilletődött hangon — áldjon meg az Isten hűségédért! Én ezt még nem fizethetem neked, majd megteszi helyettem az, ki ott fönt lakik.

— Csak pusztá viszonzás az, bátyám, ha önön segíteni sikerült. Életet életért.

Gyöngéden simogatta meg a trapper a fiu üde képét.

— A vörösöknek még színét sem láthatni, fordult most feléjük Stone. Ugy kalkulálom, gentleman, hogy benn vagyunk a csávában és skalpjaink nem sokat érnek. Én békés fizkő vagyok és oly dolgokba ártottam magamat, melyekhez esőpp közöm sincsen — folytatá tovább házsártosan. — Hej, mindig mondogatta apám, ki nagyon okos ember: légy jó viszonyban, Bill, mindenkivel, de kivált a rézbőrü urakkal, ne ártsd bele magadat villongásaikba, semmi közünk sincs hozzájuk. Mi békés emberek vagyunk, kik kereset után járunk és csak akkor emeljük föl kezünket, ha vagyonunkat vagy életünket fenyegetik. Most eljártam már kis játékaimat, uram, számár voltam, elveszett mindenem: szerszámaim, öszvéreim, a munkámért járó fizetség, mi tetemes töke. Még üstökömet is elveszitem. Bezzeg, rám olvassa majd

az én bölcs apám: Ugy kellett neked, Bill, figyelmeztettelek, minek rontottad el a dolgot a vörös gentlemenekkel?!

Pál, kit a kalkuláló üzletember szavai élénken bosszantottak, így szólt:

— Elég, uram! Ha meg van írva, hogy viszontlátjuk hazánkat, úgy én elég gazdag vagyok ahhoz, hogy tiszszeresen megtérítsem önnek a kárt, mit hozzánk szegődése által szenvedett.

— Hm, fiatal csibe — viszonzá a kentuckyi — ez nagy szó. Mondok önnek valamit. Bill Stone becsületes ember, békességes ember, mindennemű czivódásnak ellensége és most veszteség érte önön hibáján kívül. Ha ön annak idején tényleges káromat ki akarja pótolni, elfogadom; hisz ön tudja, hogy én üzletember vagyok, számíthatnom kell, különben ki nevet az öreg, ha hazakerülök.

Pálnak nevetnie kellett, hogy a kentuckyi ebben a mindnyájuk életét fenyegető pillanatban oly naiv önzőséggel gondol üzleti veszteségeire és ügyet sem vet a közeli, halálos veszedelemre. Kezét nyujtotta neki és így szólt: «En Osborne Pál vagyok, az Arkansas mellett fekvő monmouthi Wodhouse tulajdonosa és kötelezem magamat, hogy a Kentucktyba való Stone William minden veszteségét, melyet a kiowákhoz tett válalatában szenvedett, egész összegében megtérítsem, mihelyst haza jutok».

— Ez már valami, uram, ez jó kereskedőhöz való eljárás; többet nem fogadok el, mint a mennyibe a dolog kerül. Legjobban szeretném írásban, különben ön tanu rá, Szürke Medve, szükség esetén hit alatt bizonyíthatja. Az ügyet lebonyolítottuk, ifjúr, ön teljes kártérítést fogantatosít.

— No, Kentuckyból való Bill Stone — monda a trapper szárazon — az én nézetem az, hogy leghelyesebb, ha első renden skalpjainkat mentjük meg, melyek nincsenek olyan biztonságban, mint kívánatos volna.

— Ön úgy beszél, mint az evangélium, uram, de az másodrendü teendő: jelen ügy üzleti dolog. Az üzlet, mondja apám, ki pedig nagyon okos ember, minden előtt van, azután jön a többi. Az üzletet parolával lebonyolítottuk, uram, a többi mellékes!

A trapper jóízűt nevetett: «Ön csudálatos fizkő, Bill Stone; reméljük, hogy a «mellékeseket» szintoly könnyen elintézzük, mint az «üzleti részt». Eszavakkal fölemelkedett. Természetesen kissé ingadozott még, mert a megakadt vérkeringés még nem működött egész rendesen lábaiban.

— Ha még néhány napig így hevertem volna, bezzeg, soha többé nem hordoztak volna lábaim. Ideje volt! Azonban érzem, hogy vén csontjaim még derekasan megteszik kötelességüket.

Föl-alá járkált és néhány percz mulva inai meg izmai ismét visszanyerték régi rugékonyságukat. Kitekintett a barlang száján: egy árva indián sem mutatkozott.

— Döntsük el most, mihez fogjunk. Tehát ön azt hiszi, hogy a tábor odalent üres?

— Igen uram, a kiowák elvonultak. Az a nézetem, szálljunk le, kerítsünk paripákat és vágassunk el.

— Hogy is ne, jó fiu, azt hiszi ön, hogy ezek a gézengúzok nem látták ezt előre és a lovakat nem vitték el az útból? Ismerik a Szürke Medvét és tudják, hogy kétlövetűjét kezébe tartja. Mennyi tölténye van önnek?

— Harminez és egynehány körül.

— Jó. Pál elveheti ennek a vörösbőrűnek a puskáját, bizonyára lesz neki némi löpor, meg golyója.

Pál fölemelte az öreg, marczona harczos puskáját, magához vette golyó-zacsokját és löporos szaruját, azonkívül kését is, melyet övében hordott. A trapper ökleitől megnyomorgatott kiowa már eszméletre tért és dühtől csülogó szemekkel meredt a fehérekre.

— Bizony, vén fizkő — intézte hozzá a trapper a szót — nem jó a Szürke Medve toppancsainak közelébe kerülni. Maradj nyugodtan, akkor nem esik bántódásod, csak a legvégső szükség esetén zuzom össze koponyádat. Fiaim — folytatá a fiatalokhoz fordulva — nyomuljunk most lefelé, nézzük meg kissé a környéket. Osszunk meg a töltényeket, Stone. Menjetek ti előre, én innen visszavonulástokat fogom biztosítani: Karabélyom láttára még orra hegyét sem meri mutatni csak egy rézbőrü is. Túlra foglaljatok ti állást és így biztosítatok utamat. Akkor azután majd meglátjuk a továbbiakat.

Megosztozkodtak a készleten; Pál megtöltötte az indiánustól elvett puskát és mialatt a trapper a barlang előtt egy szirt mögé lebozsátkozott, Bill meg Pál leszállottak és attek az Óshontán. Ott azután állást foglaltak, hogy a táborhoz vezető szoros torkolatát szemmel tarthassák. Ezután a trapper is követte példájukat és átvádolt a folyón. Óvatosan közeledtek a bejárathoz és bekandikáltak, azonban az ellenségnek nyoma sem látszott.

Lassan, kezükben töltött puská, lépdeltek tovább: indián azonban nem jelentkezett. Elérkeztek a sziklakatlanba, a wigwamok elhagyatva

állottak ottan. Előre lopózkodva, már ahhoz a kijáráshoz jutottak, mely a rétségre vezetett. Ugy a sziklakatánon belül, mint künn a prairien nem láttak lovat, az őszvéreket is elvittek. Egy körülbelül mérföldnyi távolságban fekvő cserjés mellett azonban lovak ötlöttek szemükbe, mellettük pedig néhány indián állott. Egyuttal azonban magasan fölgomolygó füstoszlopot is vettek észre.

— Ahán, visszahíjják Varjutollat, magyarázta a trapper. Most már mit csináljunk? Világos nappal nem hagyhatjuk el a sziklákat, ha pedig a vörösbőrűek visszatérnek, mi sem menthet meg bennünket. Azt sem tudom, vajon van-e ebből a sziklavadonból más kivezető út, mint ez. Vagy tán az Oshontán menekülünk el?

— Lefelé vizesésnek kell lennie, bátyám.

— Helyes, elégszer hallottam moráját esendes északakon. A tulsó sziklákat még át lehet hágni, mert menedékes falaik vannak. Itt a rétségen kell elillannunk, vagy pedig az Oshontán ár ellenében vagy árral lefelé menekülünk. Szeretném tudni, hol bujkál az én Puckom, az az aranyos fiú? Remélem, megtréfálja csak a rétségnek ez a fia a rézbőrűeket, mert okosabb és ügyesebb valamennyijüknél.

— A cheyennekre nem számítasz, bátyám?

— Igen fiam, Cayugas majd segítségünkre siet, ha szerit ejtheti; hogy népe hajlandó-e háborúra, az kétséges és azok után, melyekről te értesítettél engemet, a kiováknak sem lehet mostanság érdekükben, hogy a cheyennekkel harcra szálljanak. Azt vélem és ez legjobb lesz, ha a harcosok visszatérnek, vonuljunk vissza barlangomba és a többit bizuk az éjhomályra meg az Oshontára.

Ezenközben szemük szakadatlanul a rétséget kémlelte és Stone messzelátóját használta ugyanezen célra. A cserjés mellett álló indiánok meg sem mocszantak és a füstoszlop csak fölfelé szállott, mint előbb. Végre Pál, kinek természetétől jó szemét rétségi tartózkodása élesbítette, a messzeségben feléjük száguldó lovasokat pillantott meg és

Stone üvegje megbizonyosította ezt az észrevételt. A cserjésnél tartózkodó indiánok is meglátták a lovasokat, a mint az viselkedésük-ből kitűnt; egyikük a közelgők elé vágatott.

— No fiúk, most föl, vonuljunk vissza!

A Szürke Medve kísérelve a sziklalabirintusba vezető ösvényre lépett. A folyóhoz érve, Stone a még ott fekvő puskákat egynek kivételével, melyet magához vett, rendre a vízbe hányta. Aztán mindhárman átsztek és fölkapaszkodtak a barlanghoz, mely a trappernek tömlőzül szolgált. Az indián, mint előbb, megkötözve feküdt ott. Kipróbált ravaszsága és tapasztalatai következtében bízták rá a veszélyes fogoly őrizését. Hogy ne kelljen neki oly sokszor az Oshontán átkelnie, a kiovák bő készletben halmoztak föl számára a barlangban élelmiszert meg vizet, mi a mostani lakóknak nagyon is alkalomszerűen jött. A sziklát nehezen lehetett megmászni és ez három biztosan talító puskával szemben, csak emberek életének áldozásával történhetett. Miután a barlang bejáratát alulról és a szemben fekvő sziklákról is szemmel lehetett tartani, a trapper néhány lemállott szikladarabot hengergetett eléje. Leültek, hogy készen várják, a mi történni fog. A Szürke Medve rendes egykedvűséget mutatta és Pál bátorságot merített belőle, hogy szintoly hideg vérrel viselje a veszélyes helyzetet, melyben voltak. Csak Stone nézett mogorván maga elé.

— Nos Kentucky derék fia — mondá a trapper — mi szomorítja az ön lelkét? Sohse epekedjék, voltam én már gonoszabb veszélyben, mint most és még mindig ép bőrrel kerültem ki belőle.

— Ah, válaszolt Stone, nem ez okoz nekem gondot, hanem most jutott eszembe, hogy Osborne Pál még kiskoru és nem vállalhat jogi kötelezettségeket, ennél fogva a megkötött szerződés érvénytelen.

Az öreg egy pillanatig meghökkenve nézett az üde, de most fanyarul elborult arcba, azután oly hahotába tört ki, mely megreszkettette a sziklákat.

(Folytatása következik.)

A kagyló és a tenger.

Sötét folyónak csöndes habja mellett
Fövényes, süppedő parton valék.
Esiszürkület volt, hűs szellőlehellet,
S az elhunyt naptól bíboros a lég.

S ahogy le s fel bolyongtam partja mentén,
Egy kis fiút találtam játszva lenn,
Ki a folyó vizét csigával mervén
Fövény-gödörbe önté szüntelen.

Szent Ágoston regéje jut eszembe,
Ki, óriás eszméssel lelkiben,
Észbontó kételyéről úgy teszen le,
Hogy egy gyermek látásán megpihen.

«... Előbb merem a tengert» mond a gyermek
«E kis gödörbe, mert inkább lehet,
Mint az eszmét, a mely muló embernek
Rohlás — te földi rög megértheted?!»

Elnéztem azt a kis fiút... szünetlen
Csak meregette a folyó vizét,
S a kis homokgödör csak itta... ketten
Egyet műveltünk... Melyikünk bizék?

Óriás alakja ködben fölmeredve
A játszó gyermekekhez így beszél:
«Törekeny kagyló, hitvány ember-elme...
Boldog csak az, ki érez és remél!...»

Tolongó, óriási sorsmedernek
Ezer kérdését csöppenként merem,
S öntöm fövényre, mint a játszó gyermek,
S az elnyel mindent, rideg — végtelen...

Az Istenezsme óriás világa,
Sors, végzet, ész, barátság, szerelem
Mint tengerár tolul egymás nyomába,
S én zúgó lélekkel merem... merem...

Törekeny elménk gyarló csigahéjja
Az eszmeáradattal szemben áll
S a létkérdések boszorkány-karéjja
Körültánczolja... születés... halál...

S mi, gondtalan, játszó gyerek módjára
E Létbe parton ülvén, merjük azt,
A kor fövényén megtör a hab árja
Kételyt el nem visz és nem hoz vigaszt...

... Sötét folyónak éjszín habja mellett
Az esthomályban látom, látom őt...
Mig a fövény-gödör lassan megtellett,
Ágostont, a nagy, a szent kételkedőt.

Váradi Antal.

A világnyelv.

— A «Tanulók Lapja» számára. —

«Ifjuság a világ ura», mondja egy régi közmondás. Ha e példabeszéd igazságát már oly réges-régen elismerték, mennyivel nagyobb érvényre kellett emelkednie mai napság, mikor az újabb meg újabb fölfedezések megnyitották előttünk a világot, mikor a gőz meg a villámosság vívmányai szinte gúnyá tették a «lehetetlenség» fogalmát. Valóban, az ifju előtt a szó szoros értelmében nyitva áll a világ: kénye-kedve szerint törekedhetik a földi éden után, utólérheti a gyorskerekű szekéren repülő Fortunát, csillapíthatja tudás-szomját és bámulhatja az Ur mindenhatóságát a természetben, az Ur alkotásaiban és az emberek alkotásaiban egyaránt. Mert vajjon az emberek nem az Isten teremtményei-e és a teremtő, emberi szellem nem halvány visszfénye-e ama szerteien teremtő szellemnek, mely az eget és földet és az egész mindenséget létrehozta?

De hát vajjon mi sem áll útjában annak, hogy a világot «röptében meghódítsuk?»

Oh igen. A legeslegnagyobb gát, mely az emberek közlekedésének, a világforgalomnak útját állja: a *nyelvi különbözőség*. De ugyan, nem tanít rá az iskola és az élet ezen gát átszökésére, midőn nyelveket sajátítunk el, francziát, angolt, németet, olaszt tanulunk? Csakhogy az ember sohasem tanulhat eleget és a bölcsék bölcse sem tanul ki tökéletesen. «Erős várunk nekünk a tudomány» és a földi javaknak legfőbbike a szellemi képzettség. Mindazonáltal azt hiszik, hogy franczia és angol tudástokkal bejárhatják széles e világot? A franczia nyelvvel megélték Franciaországban és az angollal Angliában: az szent igaz; ámde más országokban a lakosságnak csak elenyészően csekély, műveltebb része bírja e nyelveket és hol akadtok ezekre, ha alkalomadtan senki sem ért meg benneteket? Szakasztott ily módon áll a dolog az írásbeli közlekedésnél. Édes hazánkban hétféle, Ausztriában tizennégyféle, Oroszországban negyvenféle nyelven beszélnek; az egész földkerekségre pedig körülbelül nyolczszáz nyelv számítható. A kis Európában száztízféle ABC is van és a mi huszonötbetűs latin abc-ünket nyolczvanhatféle módon ejtik. Micsodás Babilon! Mennyi utazás, üzleti összeköttetés és tudományos levelezés dől e miatt dugába, vagy szenved nagy halasztást! Épen ezért mily óriási hasznót, mennyi előnyt hozhat nekünk egy általános, nemzetközi nyelv!

E szempontból kiindulva eszelte ki egy *Schleyer* nevű tudós a *világnyelvet*. A világnyelvet? Olvasóink közül sokan hallhattak már erről, de közelebről bizonyára nagyon kevesen tájékozódtak a dologban.

A világnyelv ideája nem új, már több mint 200 éve fölmerült, sőt már az ókorban is áhítottak reá és a görög meg római nyelv, valamint a *lingua franca* szűkebb értelemben világnyelvek voltak. Általában Leibnizet, a nagy filozófust tartják a világnyelv-eszme atyjának, ki erre vonatkozólag 1666-ban írt egy latin értekezést. Ez után mintegy 60 világnyelv-kísérlet merült föl, melyek mindannyian a szám- és jelrendszeren alapultak és épen ezért használhatatlanok voltak. A mi századunk számára lőn fentartva egy oly mindenek nyelvének kieszelése, melyet a legjelesebb szaktudósok a legjobb és leghasználhatóbb világnyelvnek, századunk egyik legnagyobb találmányának és nemzetközi érintkezésünk koronájának nyilatkoztattak. Ez a *volapük*.

Kieszelője, *Schleyer Márton János* lelkész, 1831-ben született a bádeni Oberlauda községben és jelenleg Konstanzban él, a bádeni tö mellett. Ifjkorától fogva lángész volt. Már a gimnáziumban jelentkezett rendkívüli tehetsége, mely ernyedetlen szorgalommal és tanulási kedvvel párosult. Ámbár naponta négy órai utat kellett megtennie az iskoláig, mégis minden esztendőben ő nyerte el az első díjat és három osztályt ugrott át. Költői és zeneszerző talentuma is már zsenge gyermekébe alatt mutatkozott. Később Karlsruheben és 1852—55 között a freiburgi egyetemen teológiát, valamint filológiát, bölcsészetet és történelmet tanult. Jelenleg kiváló költő, zeneszerző és nyelvtudós. Egészben véve 55 nyelvet tanult. Így tudta kieszelni világnyelvét, melyet minden ember és minden nép írásban szóban könnyen elsajátíthat.

Ámde ez ellen amaz ellenvetés merülhet föl, hogy ugyan mi célból szükséges egy teljességgel önálló világnyelvet megszerkeszteni és azt életbe léptetni, mikor ugyanily ezimen a franczia vagy angol nyelvet is világnyelvvé lehetne emelni? Mert minden természeti, vagy nemzeti nyelvet bajos megtanulni és kiejteni, a grammatika, helyesírás és kiejtés sok eltérősége miatt: ennek híjján a franczia nyelv már rég világnyelv volna. A *volapük* ellenben genialis módon egyszerű, világos, szabályszerű,

logikus és könnyen elsajátítható. Sokan három nap, vagy nyolcz tanítási óra alatt a levelezésig vitték, három hónap alatt pedig tökéletesen megtanulták. Minő kirívó könnyebbség rejlik ebben! Így meg lehetne takarítani a nyelvtanulásra pazarolt tömérdek pénzt, fáradságot és időt, mit aztán más, hasznosabb célra lehetne fordítani. A volapük különben elterjedt már az egész föld kerekességén és sok millió hive van, a mint az a nagy volapük-irodalomból és a különféle országokban megjelenő, mintegy 30 volapük újságból kiviláglik.

A volapük abc azonos a latin abc-ével, nyomtatásban, írásban és kiejtésben egyaránt, csak a *c* ejtik úgy, mint a *cs*, a *j*, mint az *s* és az *y*, mint a *j*, mert a volapüknek minden hangra csak egy betűje és minden betűre egy hangja van: ép úgy olvassák, mint írják. A hangsúly mindig a végső szótagra esik, mint a *general*, *graveur* franczia szavaknál. Az abc tehát a következő: *a, e, i, o, u, ä, ö, ü, b, p, d, t, v, f, h, y, g, k, l, r, m, n, s, j, c, x, z*.

A volapükben alig van névelő, nemi szók és nemi különbség. A nőnemű főnevek a szó elé ragasztott *ji* szótag által képeztetnek; például *son*, a fiu, *jison*, a leány. A volapükben csak egy deklináció és egy konjugáció van. A birtokos esetnek *a*, a tulajdonítónak *e*, a tárgyesetnek *i* a ragja; a többesszámot egy hozzáfűggesztett *s* jelzi. Például

<i>man</i> a férfiú	<i>mans</i> a férfiak
<i>mana</i> a férfiúé	<i>manas</i> a férfiaké
<i>mane</i> a férfiúnak	<i>manes</i> a férfiaknak
<i>mani</i> a férfiút	<i>manis</i> a férfiakat.

E szerint megy minden főnév: *mot*, az anya, *mota*, *mote*, *moti*; *buk*, a könyv, *buka*, *buke*, *buki*, *buks*, *bukas*, *bukes*, *tukis*. A többnyire rövid, egyszótagos töszavak változatlanok maradnak.

A melléknemek mindig *ik* végzettel végződnek; például *nat* a természet, *natik*, természetes; *jön*, a szépség, *jönik*, szép. A határozót *o*-val képezik: *vatiko*, természetesen, *jöniko* szépen. A fokozás *ummal* és *ünnel* történik; például *jönikum* szebb és *jönikün* legszebb, *jöniküno* legszebben. A névmások következőleg hangzanak:

<i>ob</i> , én	<i>obs</i> , mi
<i>ol</i> , te	<i>ols</i> , ti
<i>om of</i> , <i>os</i> ő	<i>oms</i> , <i>ofs</i> , <i>oss</i> ők

(him, nő és semleges nemben).

Ragozva: *ob*, én, *oba*, irántam való, *obe*, nekem, *obi*, engem; *obs* mi, *obas*, irántunk való, *obes*, nekünk, *obis*, minket; hasonlóképen *ol*, *ola*, *ole*, *oli*; *om*, *oma*, *ome*, *omi*. Mily egyszerű és össze nem cserélhető dolgok!

Az igeragozás idők szerint az *a, ä, e, i, ö, u*, hangok, a szenvedő alakban, *pa, pä, pe, pi, po, pu* szótagok után történik. Például a *sanob* (gyógyítok) ige cselekvője: *asanob* gyógyítok, *üsanob* gyógyítok vala, *esanob* gyógyítottam, *usanob* gyógyítottam vala, *osanob* gyógyítani fogok, *usanob* gyógyítandok. A szenvedőben: *pasanob* gyógyulok, *püsanob* gyógyulsz vala, *pesanom*, meggyógyult, *püsanof* ő (nő) meggyógyul vala, *posanos* ő (semleges) meg fog gyógyulni, *püsanom* meggyógyuland (az ember, általában). *Aoristos*, vagy tartós forma: *aisanob* én mindig gyógyulok. *Tagadás*: *no sanos* nem gyógyul. A melléknévi igenév képzője *ül*: *sanül* gyógyuló. *Parancsoló mód*: *öd* = *vobolöd* dolgozzál. *Föltételes mód*: *la*, például *sagobla* hogy mondjam, *üagobla* mondanám *isagobla* mondtam volna. *Optativus*: *ös penölös* = irhatnál. *Infinitivus*: *ön* = *begön* kérni, *Supinum*: *al*, *al kanön* tudni, tudás végett.

A számnevek így hangzanak: *bal* 1, *tel* 2, *hül* 3, *jöl* 4, *tul* 5, *mül* 6, *vel* 7, *jöl* 8, *zül* 9, *bals* 10, *balsebal* 11, *balid* első, *telik* kétszeres, *kilna* háromszor, *a jöl* négy-négy, *telön* kettőzetni.

Az elüljárók valamennyien alanyesetet kívánnak, csak a hova? kérdésre áll tárgyeset: *in zif* a városban, *in zifi* a városba. Mily bámulatos egyszerűség!

Ennyiben lehet a nyelvtan alapvonalait feltüntetni. Azon olvasóinknak, kik behatóbban kívánnak a kérdéssel megismerkedni és bővebben akarnának a volapükéről és föltalálójáról, valamint az egész világnyelv-mozgalomról értesülni, jó magyar forrásokat ajánlhatunk. Putnoky Mór írt «A volapük nyelvről» a Vasárnapi Ujság 1887. évfolyamába, Sz. Nagy Sándor az ugyanezen esztendei «Kecskeméti» ; Vadas József és Balassa József pedig az 1888-iki Fővárosi Lapokban védelmezték, illetőleg támadták a volapük ügyét.*

Volapük tankönyv 1888-ban kettő is jelent meg magyarul: olvasóinkat, tehát ezeket utalhatjuk. Az egyik czime: *Kerckhoffs Agoston dr.* Volapük nyelvtan. Gyakorlatokkal és példák-
kal, valamint volapük-magyar és magyar-volapük szótárral. Nyelvünkre alkalmazta Zsigmondy Béla, Budapest, 1888. A Pallas kiadása, ára 1 frt. A másikat *Gebauer Izor* ciszterczita tanár írta és adta ki Pécsen: *Volapük*, nemzetközi tolmácsnyelv. Tan- és olvasókönyv kulescsal, ára 60 kr. Önálló magyar volapük szótárt Sz. Nagy Sándor állított össze. *Meleager*.

* A volapükkel koszos regényírónk, Jókai Mór (kinek több művét fordították le volapükre) is foglalkozik «Csalavér» című novellája keretében.

A TAVASZ.

AZ ELTÖRÖTT KORSÓ.

Kemény „Zord idő“-je.

— A «Tanulók Lapja» pályázatán jutalmazott dolgozat. Irta: *Kunfy Zsigmond.* —

Kemény hatalmas képzelete akkor van elemében, mikor a felkorbácsolt indulatok és zabolátlan szenvedélyek borzasztó hullámvérését mutatja, mikor azt szemlélteti, mint küzd az emberben a jó és rossz démona, mint erőlködik az akarat, hogy a tomboló árt, a féktelen indulatot, a rendes mederbe szorítsa; majd arról beszél, hogy az akarat, mint a megernyedtt hur, elveszti szilárdságát és az akaratvesztette ember valami iszonyatos fatalizmussal várja, mikor sújt le a könyörtelen végzet Damokles kardja az emberi alakjából már kivetkezett szenvedélyre. Keménynél ismét feltámad a régi fatalismus, a végzetben való ama hiedelem, mely az ó-görög világnézetnek kiváló eleme volt s a mely az újabb irodalmakban legtisztább alakjában Schiller «*Messinai aré*»-jában, a mi irodalmunkban pedig *Gombos Esküvésében* és *Czakó* tragédiájában nyilvánult. Ha a fátum Keménynél nem is volt az a föltétlen hatalom, melynek örök, kiismerhetetlen, változhatatlan kényszerűsége alatt történik minden, mégis megvannak világnézetében ennek nyomai is. De ez nem kívülről erőszakosan behurczolt eleme Kemény világfelfogásának, hanem, a mint általában Kemény minden eszméje, érzelme, kedélye legmélyéből, a tettek melegágyából fakadt ki.

A sors hatalmában való ezen hiedelmet Kemény kétféle tapasztalásból merítette: belsőből és külsőből. Saját életében nem egyszer volt alkalma tapasztalni, hogy valami vak, végzetszerű hatalom légszebb és legpontosabb számításait megzavarja a nélkül, hogy ennek racionális, elfogadható okát bármiben sikerült volna megtalálnia; önmagán látta, hogy a sors gyakran oly hajlandóságokat önt az emberbe, melyeknek kielégítése homlokegyenest ellenkezik egyéniségével.

Másrészt Kemény a történelmet vizsgálva és annak eseményeibe mélyedve, nem találta meg azt a czélszerűséget, logikus vaskövetkezetességet, a melyet abban föllelni vélt. Nem tartozott ugyan azok közé, kik Voltairerrel azt tartják, hogy a történelem az emberiség zavaros álma, de vizsgálódásaiból azt következtette, hogy a történelemben ép annyira érvényesül a czélszerű, egy pontra irányuló cselekvés, mint a vaksors; hogy a sors és akarat számai egybe-szövődve alkotják azt a himes, sokszor gyászos szövetet, melynek neve történelem.

S Kemény ezt az alapján subiectív érzést

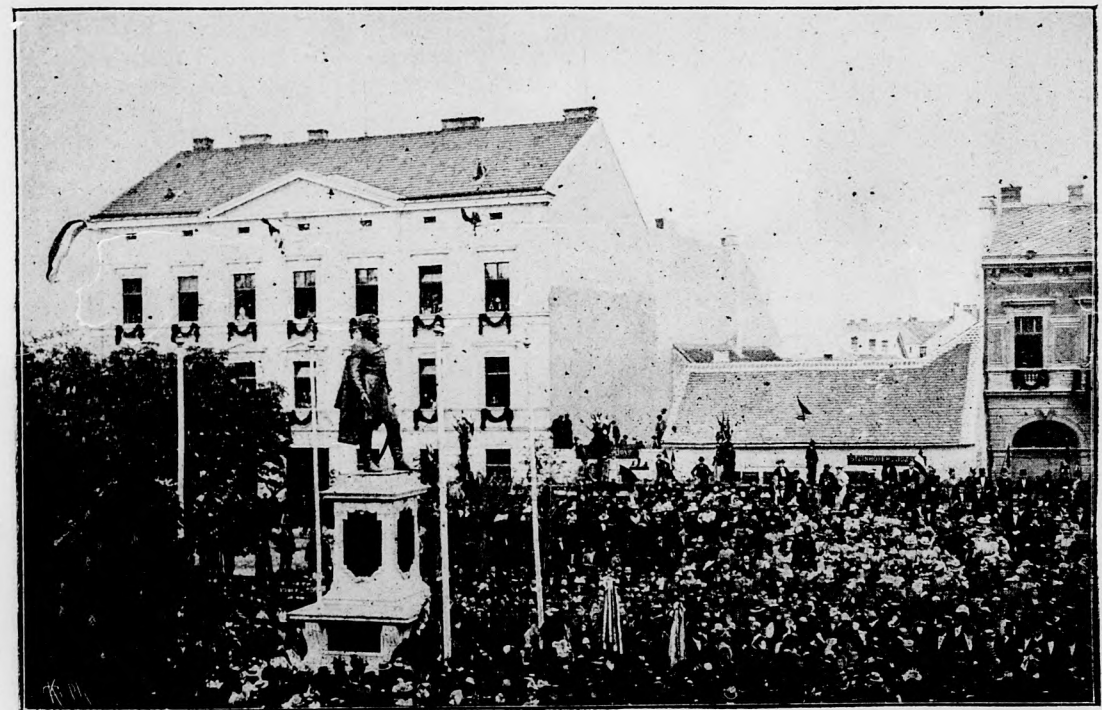
vagy gondolatot tárgyilagositja regényhőseiben, a kiknek tragikumát gyakran nem is annyira magukban, mint inkább a sorsban kell keresnünk. Ez a fatalismus érvényesül a Zord idő egyik főhősében *Barnabás diákban*. Barnabás alapjában, még mielőtt bármit tett volna, tragikus személy; azzá teszi a sors, a mely édes apjának képzelt vagy valóságos büneért ránehezedik a fiura s mint bosszuálló Jehova az apa vétkeért, bünteti kegyetlenül a fiut. Hogy ezt megérthessük, legalább nagy vonásokban kell ösmernünk Barnabás szomorú életének történetét.

Barnabás apját, Panesova várának parancsnokát, Kinizsi Pál rég takart gyűlölségből saját várában megsüttette, birtokát és várát pedig a Barnabás galád nagybátyja foglalta el. Hogy pedig Kinizsi és a hitvány rokon eljárásukat a világ előtt igazolhassák, a Boldogasszony egyházában összegyűlt országrendekkel Barnabás atyját hazaárulónak nyilvánították. Barnabás anyját az iszonyatos csapás örületbe kergeti, majd pedig megöli. — A gyermek Dorka kezére került, a ki megesküvék, hogy életének egyetlen czélja a bosszu és a birtok visszaszerzése leend. Ilyen szellemben nevelte Barnabást, kinek bölcsődala atyja rémületes története lett s a gyermekmesék hüvös országa helyett a bosszu birodalmára irányult figyelme. Mikor Dorka észrevette a pusztitást, a melyet ez a nevelés a gyermek lelkében véghezvitt, megbánta tettét, de Barnabáson változtatni már nem lehetett. Mikor a fiu felnövekedett, Dorka, hogy e böszült fenevadat a világtól elzárja, a minoriták kolostorába adta, hol initialekat festve tölté napjait. Itt érte a Deákék megbízása, a kik mit sem tudva Barnabás sorsáról, őt a táborba küldik. Ezzel kezdődik meg a regény cselekménye s az elmondottakat a cselekvény későbbi fázisában tudjuk meg.

Barnabás lelke a zárkózottság és ifjuság éveit alatt sajátos, de természetes folyamat színhelye lett. Ugyanis lelkét a boszu eszméje teljesen eltöltötte s nem volt annak egyetlen zúga, hova ez a képzet be ne tódult volna; de ez a bosszu eleinte határozott személyek ellen irányult: Barnabás gyűlölte Kinizsit, de nem a nemeseket, gyűlölte nagybátyját, de nem az embereket. Ez a képzet, a a gyűlölet képze, rögeszméjévé vált s nem tudott tőle szabadulni akkor sem, a mikor a

bűnösök elhunytával alapjában véve tárgyatlanná vált. Izgatott képzelete, tulfeszített idegei belső inger hatása alatt megjelenítik édes apja lelkét és tőle kérdezi, kiket *kell* gyűlölnie. S kérdi: hol találom őket? A felelet: «Az egész országban». «Mi a jegyök, hogy rájok ismerhessek?» kérde Barnabás: «Aruczukon az öröm, szívökben a boldogság, testükön a gazdag ruha» feleli a szellem. Ime Barnabás ember- és világgyűlöletének lélektani oka és alapja. Ehhez hasonlatos a Hamlet problémája: Hamlet atyját is hatalmi érből ölik meg, a meggyilkolt atyja Hamletet is

egy embert, Barnabás gyűlöli az embert, szóval Hamlet gyűlöli, Barnabás pedig gyűlölködik. S ezt a fenevadat uszítja rá a két együgyű Deák a világra; mint mikor a veszett tigris elindul, hogy prédát találjon, a melyet félig-meddig tehetetlen dühében szétmarczangoljon: úgy kóborol Barnabás is és ilyen kedély állapotban hozza össze sorsa Elemérrel. Barnabás kétszeresen gyűlöli a lantost, mert azt hiszi, hogy miatta nem nyerheti el Dóra kezét, a kit érzi, vadállati szerelemmel szeretett. Elemér eleinte dühbe jön a Barnabás szemtelen beszéde miatt, de később megsajnálja, mert

A soproni Széchenyi-szobor.

is bosszura hívja; eddig a két eset megegyezik; de míg Hamletet a szellem csak Claudius ellen küldi, addig Barnabás atyja a boszu tárgyául az egész világ boldogabbik részét jelöli ki s míg Hamletet a belső tépelődés, lelki gyengeség tartja vissza a gyilkolástól addig Barnabás diákot csak a külső kényszer, tudja feken tartani: Hamlet boszujának akadályai subjektívek, a Barnabásé objektívek; Hamlet gyűlöli azt az embert, a ki gyilkolt, Barnabás gyűlöli az embert, a kiben megvan a készség, a dispositio, hogy gyilkoljon; Hamlet gyűlöli

belátja, hogy Barnabás nem ura sem tetteinek, sem szavainak; megismeri rögeszméjét és elhatározza, hogy jószággal, szeretettel bánik az eszelőssel. Barnabás eleinte nem hiszi, hogy Elemér őt önzés nélkül pártolja, nem hiszi, hogy van ember, a ki nem rossz és gonosz, nem hiszi, hogy van ember, ki iránta, a hazaáruló fia iránt vonzalommal van. S épen az az ember, kinek őt csak gyűlölnie volna oka! Ez a tudat Barnabás lelkében nagy változást visz véghez s ő a ki addig csak gyűlölni tudott, a barátság érzelméhez emel-

kedik. Mint tavaszszal, mikor a nap sugarai állhatosan tűznek a folyam jégtükrére s mikor végre a jég recsegve-rodogva bár, de mégis megindul, úgy enged fel Barnabás lelkének jégpánczéla Elemér barátságának sugarai alatt.

De lelke lassankint így kiürül, mert azt egyetlen érzés: a gyűlölet tölté el, most tehát új eszmét kell neki keresnie, melyet az emelkedésben talált meg s a melyhez lelke egész szívóssággal ragaszkodik. A mikor fogásba kerül, e tervei megsemmisülnek, lelke-

lét és nem undorodott, újra izlelt es megkedvelé», jellemző Barnabásra is.

Ime Barnabás lelki életének fejlődése, melyet démoni nagyszerűségében tár elénk a költő. Láttuk most már a lelki folyamatot, vessünk egy pillantást arra a talajra, a melyből e lelki élet kinőtt: Barnabás jellemére.

Kemény Barnabás alakjának megalkotásánál a a külső és belső ható tényezőkre volt tekintettel; külsőkre, a melyek nevélesben, táplálékban, eredeti vérmérsékletben, környezetében nyilvánulnak és belsőkre, melyeket

A lagunán.

ben ismét új támad, melynek helyébe lassan-lassan a régi képzetek szívárognak be s mikor beteges képzelettel azt hiszi, hogy Elemér megcsalta, az az ember, a kiből tisztelni, sőt szeretni kezdte az embereket, régi rögeszméje hatványozott mértékben feltámad s most boszuvágya két irányban határozódik: boszút állani az embereken általában s boszút állni Eleméren, a kétszeres csalón és árulón. A balvégzet éppen kezébe adja az eszközöket: a mit mint Barnabás örült dühében tervezett, azt mint Hamza bég valósítja meg. A mit Macaulay mond Barère Bertrandról: «Vért iz-

röviden lelki diposícióknak nevezünk. Az előbbieket a jellemnek csakis kialakulására voltak és vannak befolyással, míg az utóbbiak a tulajdonképen való jellemet alkotják. Barnabás jellemének alapszíne, teintje az állatiasság, a mely nemcsak testiségben, fékezetlen érzékiségben, hanem lelkének alaptartalmában, az okatlan és vad boszuban gyökerezik; mert az embert emberré tulajdonképen nem külseje teszi s ezt hirdette Aristophanes is, a mikor Platon «kétlábu tollatlan állatának» kigunyolására egy megkopasztott csirkét dobván be a nagy bölcshez, mondá: «Ime Platon embere»;

hanem az embert emberré a lélek nemessége, az eszmék fenköltése és a gondolkozásmód magasztossága teszi. Barnabás állati természetét nemcsak külsejének leírásában érezteti velünk a költő, hanem abban is, hogy Barnabást rendesen állatokhoz hasonlítja, majd az idomított házi ebhez, majd a ketreczbe zárt vadállathoz, majd a vérszomjas tigrishez. S lelkének egész alapvonásából következik, hogy nincs jellemének egyetlen kedves vagy megnyerő vonása, nincs az egész emberben szalomra hangoló vagy kiengesztelő momentum azon kívül, hogy szerencsétlenségének első sorban nem ő az oka. De mintegy praedestínálva volt erre a sorsra, mert a természet fékezetlen, izzó képzelettel ruházta fel, a nélkül azonban, hogy egyszermind erős akarattal is megáldotta volna, a mely által vágyain akaratával uralkodni tudott volna; ezért van azután, hogy szenvedélyei fékezetlenek; a tengernek vannak határai, de Barnabás szívének sötét hullámain nem köti határokhoz sem az értelem, sem az önbecsülés, sem a törvény, sem az erkölcs. Képzelete izzó, főleg az érzéki vágyak és a léleklátások hatása alatt áll; és ez az izzó képzelet tán legnagyobb szerencsétlensége Barnabásnak, ez a beteg lélek minden nyomoruságának forrása; ebből fakad kapzsisága, mely rábíja, hogy a táborba menjen, ebből önzése, mely annyira megy, hogy irigyli a «rókától a prémet, az ökörtől a szarvat, minden becsületes embertől a jó hirt és nevet». Önzése viszont a legszorosabb kapcsolatban van világ és embergyűlöletével. Rhapsodikus kitörése: «Ha az égnék a nap valódi szeme volna s karjaim a végtelenségig terjednének, tüstént kivájnám ama nagy bambának, a mindenségnek szemét», sokban emlékeztet bennünket *Petőfi Örültjének* szenvedélyes kitöréseire.

(Folytatása következik.)

Iskolai hírek.

A szegedi főgimnázium önképzőköre 1897. május 30-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a főgimnázium dísztermében ünnepélyes zárgyűlést tartott, a következő tárgysorozattal: Erkel: Hymnus, zenekíséret mellett énekelték az önképzőköri énekkar. Árpád jelleme Vörösmartynál, felolvasta Brandstetter Arthur 8. o. t. Verdi: Egyveleg a «Trovatore» cz. dalműből, előadta az önképzőköri zenekar. Csengey: A fogoly lengyel, szavalta Gönczi Elemér 7. o. t.

Erkel: egyveleg a «Bánk-bán» cz. dalműből, előadta az önképzőköri zenekar. Titkari jelentés, felolvasta Hentz Károly 7. o. t. Beethoven: Tavaszkor, énekelték az önképzőköri énekkar. Beszéd, mondta Zimányi Gyula 8. o. t. Váradi: Petőfi a Hortobágyon, szavalta Kiss Aladár 8. o. t., hegedűn kíséri Leitner Kálmán 7. o. t. zongorán Erdélyi Sándor 7. o. t. és czimbalmon Andrásy Ákos 7. o. t. Gabányi: Philippo, szavalta Buza László 7. o. t. A pálya-dolgozatok eredményének kihirdetése. E szerint a beadott dolgozatok közül a bíráló tanár urak harminczhatot fogadtak el: 22 jutalmat, 14 dicséretet nyert. A tételek és nyertes kidolgozóik a következők: A kath. egyház rendeltetését hogyan tölti be? Jutalmat nyert Zimányi Gyula 8. o. t., dicséretet Hodács Ágost 7. o. t. — «Garay hazafias költészete». Jutalmat nyertek Tauber Rezső, Thomay Ernő és Müller Jenő 8. o. t.; dicséretet Csányi Károly 8. o. t. — «Árpád jelleme Zalán futásában». Jutalmat nyert Müller Jenő 8. o. t. dicséretet Csányi Károly 8. o. t. — «Az új földesur fejtegetése». Jutalmat nyertek Grüner Manó 7. o. t., Tauber Rezső 8. o. t., Müller Jenő 8. o. t., Jancsovits Jenő 7. o. t.; dicséretet Mészáros Kálmán és Czibula Antal 7. o. t. — «Az epikai stílus sajátosságai Goethe Hermann und Dorothea»-jában. Jutalmat nyert Müller Jenő 8. o. t. — «Horatius viszonya Maecenashoz költeményei alapján». Jutalmat nyert Tauber Rezső 8. o. t., dicséretet Müller Jenő és Csányi Károly 8. o. t. — «Homerosi vonatkozások az Aeneis I. énekében». Jutalmat nyertek Müller Jenő 8. o. t., Jancsovits Jenő 7. o. t., dicséretet Csányi Károly 8. o. t. — «Homerós jelzőinek festőisége az Ilias I. énekében», Jutalmat nyert Müller Jenő 8. o. t., dicséretet Tauber Rezső 8. o. t. — «Az Anjouk hatása politika és művelődés szempontjából». Jutalmat nyertek Eisenstein Rezső 8. o. t., Szárnyas Kálmán 7. o. t., dicséretet Motika Adolf 8. o. t. — «Az ivadékgondozás az állatvilágban». Jutalmat nyertek Brandstetter Arthur 8. o. t., Mosonyi Emil 7. o. t., dicséretet Motika Adolf 8. o. t., Jancsovits Jenő 7. o. t. — «A teleszkópok». Jutalmat nyertek Becker Mihály 8. o. t., Mosonyi Emil 7. o. t., Csányi Károly 8. o. t., dicséretet Motika Adolf 8. o. t. — «Euler-féle testek felülete és köbtartalma». Jutalmat nyert Mosonyi Emil 7. o. t. dicséretet Sonnenfeld Arthur 7. oszt. tanuló.

VEGYESEK.

Ezer magyar feladat. Lapunk szerkesztőjének Dr. Rupp Kornélnak munkája díszes kiállításban elhagyta a sajtót. Ajánljuk lapunk összes előfizetőinek és híveinek figyelmébe. A ki 8 előfizetőt gyűjt a 340 lapos szép kiállítású érdekes és hasznos könyvre, *egy ingyenpéldányban* részesül, aki 4 előfizetőt gyűjt, feleáron, aki 2 előfizetőt gyűjt 1 frt 50 krért kapja a könyvet, melynek bolti ára 2 frt. A megrendelések szerkesztőségünkbe is intézhetők, a megrendelési pénzek azonban Hantos Antal könyvkereskedő címére — Budapest, IV., Calvintér 5. sz. küldendők. Gyűjtő iverkkel szívesen szolgál szerkesztőségünk azoknak, a kik a könyvre megrendelést óhajtanak gyűjteni s így tisztelet példányhoz jutni.

A nép, mint időjós. A magyar nép egész évre el van látva időjóslással. Egyes természeti tüneményekből megtudja állapítani, hogy minő időjárásra lehet kilátás. Ezek az időjós szentenciák karakterisztikusak népünknek, mert nemcsak gondolkodás módját, hanem a közmondásokban nyilatkozó ritmikusságát is. Ilyenek:

Januárban van Szt-Vincent napja, a melyről a néphit ezt tartja: Ha fénylik Vincze, megtelek a pincze. Ugyanebben a hónapban van Pál napja. Erről így szól a közmondás: Pál fordulása — tél fordulása, vagy: Ha Pál fordul köddel, ember hullik döggel. Február 2-ára esik gyertyaszentelő, a melyen, a mennyire besüt a nap a pitvarba, annyira hever még a hófuvat később — Dorottya szorítja — Julianna tágitja; t. i. — a hideget. 22-én van Üszögös Péter, a melyen, ha ködös a nap, üszögös lesz az eleség is; 24-én pedig Jég-törő Mátyás, a melynek a fagyokat borító jég-takaró fölolvadását tulajdonítják. Márciusban, ha hó esik, Gergely megrázza a szakállát; Benedek pedig zsákkal hozza a meleget. Május 12—14-ig vannak a fagyos szentek, Pongrácz, Szervác, Bonifác. 25-én pedig a fagyos Orbán, mely ha elmúlt, nem fél már a gazda. Június 8-a, a koronázás évfordulója, a hirhedt Medárd napja, mely megárt a 40 napig tartó sok esővel. 24-én, Szt-István napján, szakad meg a vetés gyökere, mely azután nem nő, csak érik. Juliusba esik a Mérgek Margit, mely ritkán viszi el vihar nélkül, míg augusztus 10-ikén Lőrincz belepuskáz a dinyaébe, esőjével tönkretévén azt. Szeptemberben van Fecskehajtó kisasszony, egy régi sváb mondás szerint: Maria Geburt gehn die Schwalben furt, Maria Verkündigung, kommen sie wiederum. Novemberben Márton jön fe-

hér lovon, azaz ekkor kezdődik a havazás és végre december nevezetes napja Tamás, a melyen kemény hideg járja: lehet ölögetni.

Pályázat. A székelyudvarhelyi kir. állami főreáliskolával kapcsolatos internátusba az 1897/98. tanévre 65 tanuló vétetik föl, a kik közül 30 egész díjat azaz 400 koronát, 10 tanuló 200 koronát és 15 tanuló 150 koronát tartozik fizetni. E helyekre ezennel pályázat hirdettetik. Azon szülők, vagy gyámok, kik fiaikat vagy gyámoltjaikat az internátusba felvétetni óhajtják, ebbeli kérésüket f. évi július 10-ig az igazgatóságához nyújtsák be, czimük és lakásuk pontos megjelölésével. A kérelemhez melléklendők: a) a legutóbbi kelt iskolai bizonyítvány; b) testi épséget igazoló orvosi bizonyítvány; c) jogérvényes kötelezvény arról, hogy a szülők, gyámok, vagy helyetteseik az ellátási díjakat a kiszabott időben előre megfizetik, ruházatról, gyógytári s más, a tanulókat illető évközi kiadások fedezéséről gondoskodnak. Az internátusi díjak félévi részletekben előre fizetendők; indokolt kérdésre az igazgatóság a ministerium jóváhagyásával, az évnegyedes részletekben való fizetést is engedélyezheti. Azon szülők vagy gyámok, kik mérsékelt díjak mellett óhajtják gyermekeiket illetve gyámoltjaikat felvétetni, legújabb keletű s az illetékes lelkész által is láttamozott vagyoni kimutatással is tartoznak kérésüket támogatni. A fölvetett növendékek élelmezést, lakást, fűtést, világítást kapnak és a megfelelő felügyeletben részesülnek. Az élelmezés a következő: reggeli (tej kenyérrel), ebéd (három tál étel; csütörtökön és vasárnap négy tál), vacsora (egy tál étel, rendszeren sült). Ezenkívül délelőtt 10 órakor és délután 4 órakor egy-egy szelet kenyeret kapnak. A tanítással járó költségeket, mint tandíj s a szükséges taneszközök beszerzését a szülők vagy gyámok tartoznak hordozni. A fölvetett tanulók a belépéskor a következő felszereléseket tartoznak magukkal hozni: a) egy-egy nyári és téli időszakra való tisztességes ruházatot; téli köpenyt vagy kabátot és főrevalót; b) legalább két pár cipőt; c) ágylétszerelést és pedig: egy párnát, egy téli paplant gombokkal; paplanlepedőt gomblyakkal; két alsólepedőt és két párnahéjját; d) fehérneműt: hat fehér inget, hat lábravalót, három hálóinget, hat zsebkendő, hat pár harisnyát, 4 törülköző kendőt, továbbá fesűket, ruha-, fog- és cipőkeféket. A fehérneműekre azon szám lesz himzendő, legalább is 2 cm. nagyságban s feltűnő helyen, mely szám alatt a felvételtől szóló értesítés kiadatott. Az internátusba felvett növendékek kötelesek minden-

ben az internátusi szabályzatok szerint eljárni. Azon tanulók, kik rossz magaviseletet s folytonos szorgalomhiányt tanúsítanak, az internátusból kizáratnak.

Adakozás Vörösmarty szobrára. Pólya Ferenc tanár urtól a Vörösmarty szoborra, a szentesi főgymnasium tanulóinak gyűjtéséből 9 frt 48 krt kaptunk. Ez összeghez a II. osztály tanuló 2 frt 53 krt, a 8-ik osztálybeliek 2 frt 95 krt adtak. Az adakozók neveit a tanár ur a szentesi «Közérdek» czimű lapban tette közzé. Ez összeget 4 frttal szaporította Czákó Ferenc 8. o. t., a ki a nevezett czélra az önképzőkörben jutalmazott dolgozatának díját (8 koronát) felajánlotta. — A beküldött összeget előbbeni gyűjtésünkhöz csatolva a takarékpénztárban elhelyeztük s most ezzel gyarapodott összes eddigi gyűjtésünk 97 frt 18 kr.

Pályázati hirdetés. A középiskolai tanárjelöltek számára Budapesten felállított Báró Eötvös József-Collegiumban az 1897/8. tanév elején betöltendő néhány állami javadalmazású helyre pályázat hirdettetik

A collegiumi tagság lakás, teljes ellátás és havi 100 frt készpénzbeli segély élvezetével jár, mely összegből az egyetemi tanpénz fizetendő. Megjegyzendő azonban, hogy a Collegium tagjai az egyetem részéről a tanpénzfizetést illetőleg a többi egyetemi hallgatókkal egyenlő elbánásban részesülnek s ha arra érdemesek, a fizetés alól esetleg fölmentetnek.

Ezen helyekre oly ifjak vétetnek föl, a kik a most végződő tanévvel fejezik be középiskolai tanulmányaikat s a jövő tanévben lépnek az egyetemre.

A sajátkezűleg irt folyamodványok a m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerhez intézendők s f. é. július hó 5-ig a Báró Eötvös József-Collegium igazgatóságához (IX., Csillag. utca 8.) küldendők. A folyamodványhoz melléklendő az érettségi bizonyítvány, a születési bizonyítvány, a folyamodó vagy szüleinek vagyoni állapotáról szóló hivatalos bizonyítvány, végül a minden testi fogyatkozástól és betegségtől mentességet igazoló orvosi bizonyítvány. A folyamodványban előadandó, hogy az illető jelölt mely szaktárgyakat kívánja választani, továbbá milyen és mily foku nyelvismeretekkel, vagy pedig egyéb ismeretekkel bír.

Budapest, 1897 május 27-én.

A vallás- és közoktatásügyi ministerium meghagyásából:

A Báró Eötvös József-Collegium igazgatósága.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Csizsár József. —

1. Számtani kérdés.

Egy atya 20,000 frtot hagyott fiának, ez azonban évenként 1445 frt 75 kr. költött. Hány év alatt fogyott el a tőke kamatostul, ha 5 százalékos számítottatik?

2. Földrajzi kérdés.

Melyik sziget az a délnyugati indiai oceanban, a mely a Maszkarenekhez tartozik? Mi a neve vulkanikus hegyeinek? Mi a fővárosa?

3. Történelmi kérdés.

Ki volt azon spanyol hadvezér, a ki 1608 decz. 6-án Potheridgeben született, Cromvell alatt tábornok, 1654-ben Skócia kormányzója volt, 1660-ban ő állította vissza Angliában a monarchiát és a külföldön élő II. Károlyt királylává kiáltotta ki. Mikor halt meg?

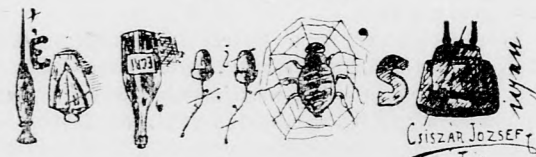
4. Természetrizai kérdés.

Melyik madár az, a mely nálunk februártól októberig tartózkodik, rovarokkal és magvakkal él? Fészket a földre rakja s 3—5 szürkés-barnán pontozott, fehéreszöld tojást tojik? Melyik rendbe tartozik?

5. Vegytani kérdés.

Mi a neve azon bornak, a mely biborszínű, csersavban gazdag, a burgundi borhoz hasonló és sajátságos zamatu? Tisztán nem kerül a kereskedésbe. Mivel vegyítik, hol terem s nevét honnan nyerte?

6. Képrejtvény.

IRODALOM.

A Magyar Nyelvőr májusi száma szokott dús tartalmával jeleskedik. Első cikkében Horger Antal tudományos készütséggel értekezik Rátkai Leának, a kódexmásoló apácának nyelvjárásáról. Melich János a tarack szó eredetét kutatja, ugyanily okból vizsgálja a farkas szót Réthei Marián. Regőczy (Eöner) Győző «Két elnöki megnyitó» czimén foglalkozik Ponori Thewrewk Emil és Gyulai Pál beszédeivel, melyekben azok az irodalmi nyelv ügyét vitatták. Bély Mihály érdekes sorozatban állítja össze a magyar tolvajnyelve szavait. Az irodalom rovatában Kiss Ernő bevégzi bírálatát Jókai újabb regényeinek (A két Trenk, Sárga rózsza, Trenk Frigyes, Tégy jót)

nyelvéről. *Zlinszky* Aladár pedig Morvay Győző könyvét «Az Ember tragédiája»-járól fejtegeti hasonló szempontból. *Király* Károly egy nyelvújítási adatot nyújt a *gyilok* szóról. A magyarázatok és helyreigazítások rovatában a következő közlések foglaltatnak: *Háromszékben* (Paal Gyula), *német jövevényszók* (Tóth Béla), *réparágó* (Simonyi Zsigmond), *maradhass, ülhess, megtér* (Miskovits Henrik), *ön, maga, kegyed* (Landori Endre), *francia-magyar népies etimológia* (Bálint Kelemen), *furik* (Kákay Alajos), *időlen* (Sz. Gáborné). Az idegen események és fattyuhajtások közt *Tűzes Gábor*, a *Töveg*, *Hentaller Elma* az ő nagysága szóról beszél, *Turesányi* Andor Emlékezés Kőlcsey Ferenczre, Pápay József, a «Friss újság» ujtása a czim és rangkérdés dolgában, czimen közöl egyet-mást. Kérdések meg válaszok, tájszók, különlegességek, állathivogató és izzó szók, idő, család és gumynevek nagy választékban vannak. Azonkívül *Halász Ignác* «A királyfi meg a tündérléasszony» czimen népmesét, *Istvánfi Gyula* «Szabó Vilma» czimen népmanczot tesz közzé.

Magyarország szétadarabolásának története. Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő «A magyar nemzet története» czimű tíz kötetes nagy munkának ötödik kötetéből most jelentek meg az első (107., 108.) füzetek, a melyeket nyomban követnek a többi füzetek és az egész kötet alig két hónap alatt be lesz fejezve. A kötet czime: «Magyarország három részre oszlásának története. 1526–1608». Irta *Acsádi Ignác*. Ezzel ennek a millenárius nagy munkának kiadásában a sorrend ismét helyre lesz állítva, a mennyiben ennek a kötetnek befejezése után ismét folytathatják a megkezdett hatodik kötet kiadását. Ez az ötödik kötet Magyarország történetének legszomorubb korszakát tárgyalja.

Acsádi Ignác dr. remek történetírói tollából előadva Magyarország szétadarabolásának, három részre osztásának, a nehéz megpróbáltatásokkal, romboló állami katasztrófákkal, a gyászszal, pusztulással, vérontásokkal és nemzeti szerencsétlenségekkel csordultig telt korszak történetét, mely az 1526-iki mohácsi vérsztől 1608-ig terjed. Az egykor oly hatalmas magyar irodalom összecsugorodott, ez is három részre szakadt. Legnagyobb része a törökök által okkupált tartomány lett, a másik rész, Erdély, mint török bűbér tartomány állhatott csak fenn, a többi részek külföldön székelő, idegen uralkodók jogára alá kerültek, kik egyedül viselték a magyar királyoknak hajdan büszke czimét. A magyar, valamint a külföldi írók erre a korszakra vonatkozólag igen fontos és sokáig ismeretlen kuttőanyagból rengeteg sokat bocsájtottak közre és *Acsádi Ignác* ennek az új anyagnak teljes felhasználásával, magukból a legközvetlenebb kuttőkből, okiratokból kifejtve, rendkívüli vonzó és élénk előadásban mondja el ennek a nehéz időnek történetét, finom érzéssel felütnetvén annak tanulságait is. Ezekhez a füzetekhez is a legszebb

műmelléletek és érdekes szövegek vannak csatolva. Így «Magyar főúri viselet a XVI. század második felében» remek szinnyomat Jost Ámánnak, Miksa királynak 1670-iki nürnbergi bevonulását ábrázoló festményéről; «Buda és Pest ostroma 1542-ben»; Enea Vizo egykoru rézmetszete Bubiés Zsigmond gyűjteményében; «Párviadal magyar hadnagy és török bég között»; XVI. századi rézmetszet Ernszt Lajos gyűjteményéből; «Heltai Gáspár krónikájának czimlapja» stb. Egyes füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Tanulók Zsebkönyve. Segédkönyv a magyar nyelvi tanszak, történelem és alkotmánytan körébe. Közrebeszítja *Babik* József tanár Egerben 1897. A 252 lapra terjedő, oldal-szélzetes kiadvány 1094 czimet magában foglaló részletes tárgymutatóval van ellátva, melynek segélyével a legkönnyebben feltehető bármely kérdés. A könyv szép chamois-papíron nem szemrontó petit, hanem garmond-betűvel van nyomtatva s a legújabb adatok felhasználásával van szerkesztve. Nemesak a tanulók számára szolgál, úgy az osztály-, mint az érettségi és tankepesít vizsgálatoknál különösen megbecsülhetetlen segédkönyvül, hanem intelligens emberek részére is sok érdekes adatot tartalmaz. Ajánljuk a tanférfiak, tanügybarátok, tanintézetek s a tanuló ifjuság szíves figyelmébe. Az érdekes mű füze 1 frtért, diszpeldány csinos vászonkötésben 2 frtért kapható. Ez utóbbiak csakis *Babik* József tanárnál Egerben.

Magyar Nemzet Története. Örömmel jelenthetjük, hogy a Lampel Róbert (Wodliáner F. és Fiai) es. és kir. udv. könyvkereskedése kiadóhivatalában, Budapest, Andrásy-ut 21), megjelenő nagy milleniumi emlékművének, a Szalay-Baróti «Magyar Nemzet Történetének» most hozzánk érkezett 62–63-ik (kettős) füzetével, e monumentális hazai történelemnek a harmadik kötetébe lett fejezve. Annyiszor s annyi előszeretettel és érdeklődéssel emlékeztünk meg már e nagyszerű irodalmi vállalatról, hogy most már a III-ik kötet bevégeztével csupán arra szoritkozunk, Szalay-Baróti művet újból és újból ajánlani hazánk minden rangu és rendű közönségének. A jobb módúak kötetenkint s a szerényebb sorúak füzetekben szerezhetik be könyvtárak számára s e mű bizvást egyik földisze fogja képezni annak. A most megjelent 62–63, a III. kötetet befejező füzet előfizetőinek egy rendkívül szép külön műmelléklettel kedveskedik, Benczur Gyula jeles festőművésznünk «Buda visszavétele 1686»-ban czimű olajfestményének szinnyomata hasonmásával. Még két külön mellékletet hoz e kettős füzet, az egyik egy török államokmány reprodukciója és Frigyes Ágost szász választó és lengyel királynak arcképe, melyet a hatalmas alakú király kortársa, Kucepky J. hazai festőművész festett. A szöveg illusztrációi ezek: Pázmány Péter «Kalauz»-ának czimlapja. Gyöngyösi István aláírása, Zrinyi Miklós költői művei 1651-iki kiadásának czimlapja. A löcsei városház tornya. Löcsei ház udvara. Kucepky János. Mányoki Ádám.

«Kosmos» müintézet nyomása. Budapest, VI., Aradi-uteza 8.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA AJÁNLVA

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:	SZERKESZTŐSÉG:
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNEL	Budapest, I.K., Soroksári-uteza 31.
Fél évre	2 frt.	főgymnasiumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Negyed évre	1 frt.		Budapest, VI., Teréz-körut 23. sz.
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.	KÉZIRATOKAT nem adunk vissza.

A tornaversenyek.

(*) A «mens sana in corpore sano» megvalósítására mi sem vezethetne jobban, mint a kultuszminiszter azon intézkedése, hogy évről-évre ugynevezett kerületi tornaversenyek tartassanak.

Mi, a kik magunk is tanuló ifjuság nevelésére szenteltük életünket, legjobban tudjuk méltányolni ez intézkedés fontosságát s mert tanuló korunkban hírét sem hallottuk a tornaversenyek, mert akkor alig törődött valaki azzal, hogy az ifjuság testi nevelésére is kellene gondot fordítani, legjobban érezzük, mily hatalmas eszköze a tornaszat a testi szervezetnek alárendelt szellemi élet fejlesztésének.

Eltekintve attól, hogy ma a tornaszat szigoruan kötelező s hogy alóla csak rendkívül ritka es kivételes esetben lehet fölmentést kapni, lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy a mai generáció talán a nagyobb szellemi megterhelés mellett rugékonyabb s ha nem is üdőbb, mint a régi fiatalság, bizonyára ügyesebb, teste hajlékonyabb, több terhet kibír, mint annak idején a miénk.

A tanítási órák közé ékelte tornaórákon a szellemi bágyadtságot legyüri, test és lélek fölélnkül s a további szellemi munkára nagyobb képességet szerez. Nagyban előmozdítja ezt az üdülést a tetet edző játékoknak programmba vétele. A játék gyönyörködtet, fárast és edz. Olyan az a léleknek, mint a reggeli harmat a virágnak. Természetes, hogy a tornaórák iránt való lelkesedésnek is hatalmas fejlesztője.

Igaza van ő Felségének, a ki a mult évi

országos tornaversenyen előtte bemutatkozó ötezer magyar diákban, a jövő generáció katonáit látta. Pompás összhang, finom gyakorlat, bámulatos precizitás, a duzzadó fiatal erő megnyilatkozása volt látható ott, a mit a «delecta iuventus» produkált. A mely nemzetnek edzett, gyakorlott, fejlett ifjusága van, annak nem kell félnie a leigázástól.

A tornaszat iránt való kedv fejlesztésére a versenyek eléggé nem méltányolható befolyással vannak, mert alkalmat nyújtanak arra, hogy az ifjuság másoknak is megumtassa, hogy mit tud.

Ambitio fejlesztésére kétségtelenül rendkívül hat nem csak az elért siker, az a fényes érem, vagy oklevél, melyet a zsüri megítél, hanem a mások előtt való szereplés lehetővé tétele.

Másik rendkívüli nagy előnyük e versenyeknek az is, hogy tornászó ifjaink középiskolai pályájukon alkalmat nyernek az ország fővárosával s a nagyobb vidéki városokkal megismerkedni, érintkeznek a más intézetekbe járó tanuló társaikkal, látják, hogy az egyes városok intelligens lakói mily meleg szimpáthiával viseltetnek a haza reménye, az ifjuság iránt.

Mind olyan motívumok, melyeket figyelmen kívül hagynunk lehetetlen. Azért míg egy föl a küzdőterre siető ifjuságot köszöntjük, lehetetlen elismerésünket ki nem fejezni a három magyar város: Pécs, Kecskemét és Déva iránt, melyeknek lakói magyaros vendégszeretettel látják el s fogadják versenyre kelő ifjuságunkat.